

Putperestlik Üzerine

(28. Mektub'un 3. Meselesinin Şerhi)

(25 maddelik bir düşünce zinciri)

- 1) İnançlı veya agnostik bütün bilim adamları biliyorlar ki; evren dediğimiz bu varlık sistemi, sonsuz bir yazılım (bilgi ve bilinç), irade (istekli tercih) ve her şeye elverişli bir kudret ve kuvvetten (enerjiden) oluşuyor.

Bu temel üç özellik içinde en önemlisi, varlığın bilgi ve bilinç içeren bir yazılım, bir plan olma niteliğidir... Yazılımda zahiren her data öbürüne dayanıyor görünse de, gerçekte hiç biri ötekine dayanmıyor. Hepsi de yani bütün datalar ve dosyalar, ana yazılımdaki soyut koordinasyona ve zekâ düzenine dayanıyorlar. İşte aynen bunun gibi her biri irili-ufaklı bir dosya olan evrendeki bütün nesnelere ve olaylar, zahiren sebepler zinciri olarak birbirine dayanıyor görünüyorlar. Fakat gerçekte hepsinin de varlığı, ancak sonsuz bir ilim, irade ve kudret ile olabilir. Demek bütün evrene ve bütün ekolojik sisteme egemen olamayan bir güç ve bilgi, bir elmayı yaratamaz. Onun için başka bir yazımda *Ekolojik sistem, Allah'ın bir avucudur*, diye evrim yazılımını + âdemiyet (insanlık) yazılımını anlatmıştım. Ve ispat etmişim.

- 2) Varlık ve hayat, hem gerçeklerdir, hem de sonsuz bir nimettirler. O kadar çok önemlidirler ki, onların zıddı olan yokluk ve mutlak ölüm (kaos, dağılma) gerçek manada yoktur.

Atomun akılları hayrette bırakan ve basit güneş sıkışmaları içinde milyar ⁰C sıcaklık altında pişirilmesi, düzenli ve sonsuz denilecek kadar evrende uyumlu ve ahenkli iletişimi ve harika enerjisi ve elverişli çeşitliliği, herhalde herkesi hayran bırakıyordu. Bilgisayarın ve bütün aksamının asıl malzemesi olan silikonun kum dediğimiz silisyum maddesinden yapıldığını bilmek yeter. Bu tek örnek dahi, atomların ne kadar bilgi, bilinç ve önem taşıdıklarını gösterir.

Moleküllerin sonsuz, güzel ve faydalı versiyonları ve çok büyük bilinç içeren zincirler oluşturmaları, kâinatı sonsuz gerdanlıklar takan bir huri haline getiriyor.

Biyolojik organizmaların harikası ve güzelliği ise, anlatılmaya ihtiyacı olmayacak kadar güzel birer mucizedirler. Hatta bu güzel mucizeli ve güzel organizmalı canlı *Benler*, bu sonsuz güzellikleriyle bazen put olup tapılıyorlar.

Varlığın asıl güzelliği, onun zıddı olan yokluğa hiç yer vermeyecek kadar aşk-ı beka (ebediyet ve sonsuzluk manasını) taşımasıdır. Yemekten cinselliğe, sanayiden siyasete kadar, varlığın ve hayatın bütün davranışlarının altında bu aşk-ı beka ve ebedi ve sonsuz bir şekilde var olma isteği yatıyor. *Ne güzel bir sistem!*

- 3) Ve varlığın asıl ölümsüz boyutu olan manaları üretmesi için, bilinçli evrim denilen uzun metrajlı, 3 aşamalı bir film gibi pratize olması, üretimin ve varlığın her çeşidini ortaya çıkarması ve varlığın zihinsel bir karşılığı olan bütün matematik sayılar kadar çeşitlilik arz etmesi gerekiyor... Demek manayı, kaliteyi, çeşitliliği sevmeyen, kâinatın bu güzel, nehir gibi akışını beğenmez. Ya dinsiz olur veya hurafeci olur.

Varlığın birinci aşaması, henüz tam bilinmeyen entropiye tabi olduğu halde enerjinin aksi istikamette bilinçli olarak atomlar şeklinde yoğunlaşmasıdır.

İkinci aşaması, nebulalar, yıldızlar, galaksiler olarak müthiş dengeler isteyen bir sistem olarak tanzim edilmesidir.

Üçüncü aşaması, sonsuz bilinç içeren canlılar şeklinde organize olmasıdır. Fakat bu küçük benler ve organizmalar bazen kendini Sonsuz Varlık yerine koyuyor, sistemi tıkıyor. Neticede selekte olup atılıyorlar.

Biz bu üç aşamanın 14 milyar yıllık sürecini binlerce bilim kitaplarına ve belgesellere bırakıp, son 3. aşamanın milyar yıllık sürecinin insan kısmının son 10 bin senesini ele alacağız. Bunu da sadece tek bir noktası açısından işleyeceğiz. *Putperestlik ve özgürlük..*

- 4) İşte varlık, başta bir derece basit olduğundan ve sistemin evrim sürecinin tamamlanmamasından, bilgisayarın ilk sefer keşfedilen dataları gibi her şey, her nesne öbürüne dayanmak zorundadır. Ve zahiren bu realite bilimler ile tespit edilmiştir. Yani evrende nedensellik bir realitedir. Fakat son neden, müsebbibül-esbap denilen İlahi sonsuz bilgi ve bilinçtir.

Bununla beraber varlığın aşk-ı bekadan sonra, 2. büyük özelliği belki aşk-ı bekanın kendi gerçek aracı her nesnenin, her şeyin başka bir şeye dayanmasıdır, dayandığı şey ile var kalabilmesidir. Yani dayanma dediğimiz sebep veya sebepler zinciri olmadan, hiçbir şey var olamaz. *Yoktan varlık çıkmadığı gibi, var olan da yok olmaz*, prensibi doğrudur. Dinlerde de *yoktan var etme* 'yi bildiren herhangi bir metin yoktur. (26. Lem'a 11. Rica)

Ve herkes bilir ki, Homosapiens dediğimiz bugünkü insanın beyni, en güzel ve en çok gelişmiş ve sonsuz bilgi-işlem kapasitesini içeren bir nesnedir, bir varlıktır.

Evet, bu varlık meyvesi, eğer bir puta, bir mala, bir devlet veya sisteme veya evrenin sonsuz varlığına veya soyut ve sonsuz varlığın ontolojik bir ifadesi olan Allah'a dayanmazsa anında kriz geçirir, kendi organizmasına ve varlığına son verir. Eskiler bu dayanak noktasına *Nokta-ı istinad veya Allah'a iman*, derlerdi.

- 5) İnsan beyni, sonsuz denilecek kadar bilgi-işlem hacmine ve sonsuz manaları üretecek kapasiteli programlara sahip olduğundan, onun dayanak noktası ancak sonsuz bir hakikat (realite) veya yanılığ tarzında da olsa, kutsallık manasını taşıyan, sonsuz gibi hissedilen bir put olabilir.

Evet, insan beyni böyle sonsuz bir sistem veya sistemin temsilcisidir. Fakat 10 bin sene öncesine kadar bu sonsuz dosyalar henüz tam açılmamıştı. İnsanoğlu nesil olarak adeta tufuliyet (bebeklik) dönemini yaşıyordu. (Meyve Risalesi 7. Mesele)

Herhalde bebeklere, soyut, sonsuz manalar ve bilimsel bilgiler verilemez. Onların tanrısı başta analarıdır, sonra babalarıdır. Sonra insan ve gelişmiş bireyler için; devlet, sistem, cemaat veya sonsuz İlahi bir güç, mabut (tanrı) oluyor. (Mevlana'nın dediği gibi..)

Bilim adamları, inanç geni var mı idi, yok muydu, diye tartışa dursun, aslında Psikolojiden iyi bir şekilde anlayanlar, diyebilirler ki; inanç geni şöyle dursun, bütün beyin zaten inanç organıdır. Hatta insan bedeni dahi kutsal bir sığınak bulamadığı zaman, ya vahşi bir canavar olur veya başkalarını yiyen bir yamyam olur.

- 6) İşte insanlık 10–12 bin sene önce, soyut değerleri öğrenmeye başlayınca yani beyinlerindeki o dosyalar ve programlar, çevrenin eğitimi ile yavaş yavaş açılınca, insanlar en temel bir ihtiyaç olarak bir şeylere dayanma duygusunu hissettiler. Bu ihtiyaç ve bu duygu insanoğlu için ekmek ve sudan daha önceliklidir. *İnsan aslında ekmekten ziyade, inanç ve umut ile yaşar.*

İlk önce dağ, gök, güneş, ay, fırtına, su, hava gibi kendileri ile ilgili nesnelere en büyük dayanak kabul ettiler. Yani insanın ilk dönem inancı tabiatperestliktir.

Sonra, canlı nesnelere acayip yapıyı anladıklarında, onların ruh taşıdıklarını bildiklerinde, hayvan ve bitkilerin dayanılmaya daha layık olduklarını gördüler. Bunun üzerine Animizm başladı.

Sonra insanın devlet, dil, düşünce gibi harika ürünleri ortaya çıkınca, liderlere, devlete, filozoflara ve şamanlara tapıldılar. O gün için bu tapınma yanlış değildi. O şartlarda ve o zamanlarda bu, en güzel yönetim ve düzen idi. Bu süreçlerin geniş izahı için Arnold Toynbee'nin *Tarihçi Açısından Din* adlı kitabını mutlaka okuyun.

İşte binlerce belge ve bilimsel verilerle tespit edilen ve vahşi hayatta hala gözlemlenebilen insanlığın bu ilk âdemiyeti (insanın dili, dini değerleri bilmesini) yanlış anlamak, dini metinlerin terminolojisini bilmeyerek, varlığı ve tarihi tanımayarak, bilim dünyasına *ilk insan, ilk peygamber, 60 mt. boyunda 7 mt. genişliğinde (Buhari) Hz. Adem* sloganını dayatmak, acaba bilim tarihine ve tarih bilimine bilinçsizce vurulmuş yarı vahşi bir darbe değil mi?

Hâlbuki İbn Arabî, Bediüzzaman, Hamidullah, M. İktal gibi çağdaş âlimler, *Âdem*'den kasıt insan türünün ruhani ve kültürel boyutudur; *nefs-i vahide* den maksat insan türünün filo genetiği yani üreme yasadır, diye söylemişler. Evrimle beraber âdemiyet kavramının onlarca arketipsel, sosyolojik, psikolojik ve ontolojik mucizevî manalarını açıklamışlar.

Bir kısım dindarlar, evrime karşı geliyorlar. Hâlbuki bütün canlıların temel taşı hücredir. Ve hücre içindeki sonsuz denilecek kadar geniş DNA'da biriken bilgidir. Ayrıca bütün canlılar asıl duygu ve organlarda ortaklırlar. Çeşitlilikleri ise, Allah'ın bir rahmeti ve tercihidir.

- 7) İşte insanoğlunun bu çocukluk döneminden sonra maddi putların, küçük, fani, sınırlı, güçsüz, ölümlü olduğu anlaşılınca; insanın zihni, sonsuz açılımlara doğru tırmanmaya başladı. Yani soyut düşünceleri, malikiyet ve devlet olma bilinci gelişen insanoğlu, yeryüzünde sonsuz denilecek kadar zulüm ve haksızlıklar yapmaya başladı. Ve bu hikmetle bu değerli varlığın, bu değerli dönemi, zulüm ile zayi olmasın diye, semavi, adil ve insanlığı kutsal, sonsuz değerlere yönlendiren vahiy ve semavi dinler geldi. *“İnsanlar bir tek toplum idi; sonra ihtilafa düştüler. Bunun üzerine Allah peygamberleri gönderdi ki düzen ve dengeyi sağlasınlar.”* (Bakara, 213) İmam Mücahid, bu âyeti aynen bu şekilde tefsir etmiştir.

Yani bebeğe anası yemek vermeli. Fakat o çocuk 20–25 yaşına kadar ana kuzusu olarak kalmamalı. Evet, putperestlik dönemi de güzeldir. Dinler dönemi de güzeldir. Fakat 25 yaşında gelişmiş bir delikanlı, 1 yaşındaki bebekten daha değerlidir. Ve bebekliğe geri dönerse bütün değerlerini yok etmiş sayıldığından; ayrıca bu geri dönüş; varlığı, sonsuzluğu böldüğü, çirkinleştirdiği ve varlığı yokluğa indirdiği ve geriye götürdüğü için, Semavi dinler şirk ve putperestliği çokça kınıyorlar ve onu en büyük günah sayıyorlar.

Bir rivayette, bu Semavi Dinler Çin'de (Milattan) 3000 sene önce, Ortadoğu'da (Milattan) 4000 sene önce, Hindistan'da (Milattan) 5000 veya 6000 sene önce başladı. Hz. İsa ile önemli bir trajedi yaşadı. Hz. Muhammed ile bir derece toparlandı. Fakat...

- 8) Her kışın bir yazı, olduğu gibi, putperestlikten Tevhide yükselen insanlık da zaman zaman yine geri gidebilmiştir.

Brahmanizm, soyutu, sonsuzluğu ve ebediyeti anlatmak ve yaşatmak için, Allah'ın birim tecellileri dediğimiz onun somut yansımalarını dahi gündemden kaldırdı; onları bir hayal olarak değerlendirdi. Allah'ı gayr-ı şahsi olarak ilan etti. Fakat sonra, binlerce figür, heykel, hayvan hatta cinsel figürler olarak da Hindistan, geniş bir putperestlik dönemine geri döndü. Şirk ve bölünmeler binden fazla inanç çeşidini üretti.

Allah'tan Buda'nın soyut, sonsuzluk ve saf maneviyat demek olan ve Allah'ı gayr-ı şahsi telakki eden Nirvana denilen devrimiyle Hind, bir derece yine özgün, eski inançlarına geri döndü. Fakat Buda'nın bu devrimine rağmen bu sefer kendisi somut bir put edinildi. Dünyanın her tarafına dağlar büyüklüğünde heykelleri yapıldı. Zaten put kelimesi Arien dilinde *Bud* ve *Buda*'dan gelir. Gelişmiş, olgunlaşmış mabud manasında.. Maalesef insanoğlu, soyut gerçeklerden ziyade, *somut olgunlar*' a yem oluyor. Çünkü somutu isteyen nefis katmanları dokuz iken, soyutu isteyen akıl, ancak bir tanedir.

- 9) Yahudilik de, Mısır'ın putperestliğini ve yüzlerce küçük tanrılarını kaldırmak için, Allah'ın birliğine ve puta tapmamaya çok önem verdi. Hatta şirk ve putperestlik şeklinde iş gelişmesin, diye Allah'ın nokta yansımaları demek olan isimlerini dahi kaldırdı. Ona sadece *Yahve* (ey O) veya *Elohim* (herkesin mabudu) dedi. Allah'a isim koyup Onu sınırlandırmamak, On Emrin çok önemli bir yasasıdır.

Ama zamanla, Yahudi âlimleri, şimdiki Vehhabiler gibi, Allah'ı gökte oturan kızgın bir kral gibi gösterdiler. Onu, bütün insanlığın ve varlığın mabudu olarak değil de, sadece Yahudileri tutan bir tarafgir gibi gösterdiler.

Hz. İsa geldi; ruhu, soyutu, manayı, sonsuzluğu bilmeyen, Babayı (Allah'ı, temel dayanağı) tanıyamaz, dedi. Bu konuda Ferisileri binlerce kere uyardı. Roma'nın tanrıları olan şahsi putlarını reddetti. Ve bunun için kendisini de aradan çıkardı. *Her şeyi ilim, hikmet, aşk ve ebediyet demek olan İncil'den ve hatta İncil'den daha da soyut olan Ruhul-Kudüs'ten öğreneceksiniz*, dedi.

- 10) Kendisinin canlı bir vahiy (kelam, oğul yani ürün) olduğunu söyledi. Ve Allah'ın ancak sonsuz bilinç içeren bu gibi doğal vahiylerle bilinebileceğini anlattı. İnsanın sınırlı zihni, sonsuzluğu tam kavrayamayacağını söyledi. Ve İncilde onun asıl ismi, Mesih (dini diriltten) ve insanoğludur. Sıfatı da eğitici vahiy (kelam ve logos) demek olan Rabbi idi. Ki bu tabir hahamlar için de kullanılıyordu.

Sonra İncil Yunancaya çevrilince, bu eski tevhid anlayışı ve Rabbi deyimi yaratıcı manasına gelen Christ olarak yazıldı. Bundan da Christian kelimesi türetilti. Toynbee'nin kitabına bakınız.

Böyle bir badire, Abbasiler döneminde Müslümanların putperest Yunan kültürü ile tanışmasından sonra, onların da başına geldi. Her yerde varlığı ve bilinci ile var olan, her şey O'nun isminin yansımaları olan Allah, gökte, uzakta, belirsiz, kızgın bir Teo oldu. Fakat bu resmi badireye rağmen bazı bilge sofiler ve Mutezilenin bir grubu, buna karşı geldiler.

11) Ve Mutezilenin bir kısmı da Allah'ın niteliklerini inkâr edip o günün pozitivistleri oldular. Ve bunlara mukabil; her şeye bir hadis bulup–buluşturan, Allah'a mekân ve şekil isnat eden, kâinatın birbirini tamamlayan farklı dosyalardan değil de, zorunlu ve cebirli bir kaderden oluştuğunu iddia eden bir kısım muhaddisler ortaya çıktı... Onun için bazı Sünni mezhepler, müçtehitlerin içtihatlarını bunların rivayetlerine tercih ediyorlar.

Bugünkü Vehhabiler ise, bu gibi rivayetleri esas alıyor. Dine, sonsuzluğa ve gerçeklere uymayan bir inanç sistemini para gücü ile dünyaya dayatıyor.

Kelamcılar ise, bu kısım muhaddisler gibi müşebbihe olmasalar da, teist olduklarından, Allah ayrı, kâinat ayrı, diye varlığı bölüyor. Allah'ı uzaklarda belirsiz bir nesne olarak algılıyorlardı. Evet, Aquinolu Thomas'tan ve Eş'arilerden itibaren bu Kelam anlayışı, Hıristiyan ve İslam dinine müthiş zararlar vermiştir.

Bu zihniyet, hemen hemen bazı deist laiklerin, kâinatı kaos; ve Allah'ı ötelede, atıl olarak algılamaları kadar zararlıdır.

12) İşte düşüncede ve inançta insanlık bu gibi badireleri atlatırken;, tarihte Çin'de Tao, Hint'te Buda, İslam'da Cüneyd–i Bağdadi, İbn Arabî gibi ermiş zatlar, sonsuzluğu, birliği ve soyutu hem yazdılar, hem yaşadılar, hem yaşattırdılar.

Modern çağımızda da, süreç teolojisini savunan Whitehead ve onun baş talebesi olan M. İkbâl epey güzel şeyler yazdılar. Fakat Diyanet ve Kilise Kelam anlayışından vazgeçemedikleri için, ayrıca aslı saf ve soyut inanç olan tasavvuf şeyhleri ve azizler somut birer ilah gibi algılandıklarından, dünyanın aydınlarının çoğu, yine dinsizdirler.

Hâlbuki Tevrat, İncil ve Kur'an'ın gerçek metafizik ve ontolojik dilleri bilinse ve ona göre inanç ilkeleri ve varlık anlatılsa, bence ancak ahlaki zaaf lar yüzünden, bazı insanlar dinsiz kalır. Yoksa dili, bilimi, düzeni, prensipleri esas alan bütün bilim adamları –gayr–ı şahsi şeklinde de olsa– sonsuz bir güce ve bilince, yazılım ve iradeye inanır; dünya, tarihte hiç görülmemiş bir biçimde sonsuz, soyut güller açar, bir cennet bahçesi olur.

13) Bediüzzaman Said Nursi, konumuz olan 28. Mektubun 3. Meselesinde ve Mektubatın diğer parçalarında şöyle diyor: *Bu asır tarikat asrı değildir. Beni ruhani terapi yapan bir şeyh diye ziyaret etmeyin. Evet, şeyhler tarihte belli oranlarda insanları terbiye edip, manen aydınlatmışsa da ve yaptıkları seyr ü sülûk sayesinde belli kerametler göstermişse de, ben size şeyhlik mumunu göstermiyorum, size 6000 sayfa ile sonsuz bilinç ve maneviyat ve mucizelikler gösteren Kur'an güneşini gösteriyorum.*

Siz sınırlı düşünceye, ahlaki zaaf larla sebep olabilen, siyasete karışan ve bu asrın bilim anlayışlarına ters giden tarikatlara değil de, Kur'an güneşinin aydınlığı altına girin. Ki, bütün Sahabiler ve onlara tabi olan 2. ve 3. nesiller Kur'an'ın bu özelliğiyle sonsuzluğu, dini ve ebediyeti bildiler ve kazandılar.

Toynbee de adeta bu manada şöyle diyor: *Şeyhinin veya putunun ahlaki zaaf ları aynen tabilerine geçer. Onun için bazen bir inançsız, bir putperestten daha ahlaklı olabilir. Bazı solcuların ve ateistlerin eksik dindarlardan daha ahlaklı olması da bundandır.*

14) İşte size Bediüzzaman'ın 5 örneği:

a) Ben ne zaman Avrupa'nın materyalist ve ruhsuz felsefesinden aldığım bilgiler ile bunalsam, Kur'an'ın bu sonsuz mucizeliği ve bilgisi, beni kurtarır ve ikna eder. Huzur ve mutluluk

bulurum. Ayrıca keramet sahibi bir şeyh olmadığım halde, Kur'an'ın yüzlerce kerametini de yaşadım.

b) Yeğenim Abdurrahman, modern asrın materyalist biliminden ve siyasetinden ve hayat biçiminden aşırı derecede bunalmıştı. Eline Haşir ile ilgili 10. Söz geçince, birkaç defa okuduktan sonra *Ahireti, sonsuzluğu gördüm, inandım*, diye bana mektup gönderdi. Mektubunda adeta öleceğini hissetmiş gibi bilgiler yazmıştı. Ve altı ay sonra eceliyle vefat etti.

c) *Hulusi Yahyagil'in, Risale-i Nur sayesinde Kur'an'dan aldığım feyiz, iman, huzur ve kuvvet, Nakşî tarikatından aldığım feyizden yüz kere daha fazladır*, diye beyan eden mektupları Lahikalarda yazılıdır.

d) 32. Söz Burdurlu Hasan Efendi'nin eline harika bir şekilde geçmiş, o da onda sonsuz varlığı, tevhide, marifeti özellikle ilahi muhabbet bahislerini okuya okuya cami'ye gitmiş. Ya Rabbi, sana kavuşmak istiyorum, deyip secdede ruhunu teslim etmiştir.

e) Kardeşim Abdülmecit, 1. Dünya savaşından dolayı, özellikle şer ve kötülük problemlerinden çılgına döndüğü bir zamanda 4-5 Risale eline geçmiş, okuduktan sonra, *Allah'a şükür o cehennemden halden kurtuldum, gerçi bir mürşidi bıraktım. Fakat yüzlerce mürşit elime geçti*, diye yazıyor.

Maalesef bugün için gerek dil açısından, gerek siyasi eğilimlerden ve gerek materyalist hayat şartlarından dolayı Nur Cemaati, Risalelerin mealinden manasına geçemiyor. İlim, irfan, maneviyat ve Kur'an mucizelikleriyle motive olacaklarına *Bediüzzaman çok büyük bir âlimdir. Biz de ona bağlıyız*, gibi sloganlarla motive oluyorlar. Cemaat ilim, sonsuzluk ve güçlülük makamından, taklit ve mağlubiyet seviyesine gerilemiştir. İlmi ve irfanî kitaplardan çok çok ziyade hatıra ve menkıbe kitapları okunuyor. (Lafzın meale, mealin manaya, mananın dış (gerçek) manaya nasıl engel olduğu meselesi için, Lemeat kitabının sonuna bakınız.)

Bediüzzaman'ın tarikat hakikati ile ilgili Telvihât-ı Tis'a Risalesini yazması, *Nurculara tarikata girin*, diye emretmesi manasına gelmez. O Risalenin yazılmasının amacı, İslam tarihini ve tarihin dindar dönemlerini bir hurafe, bir kayıp ve karanlık dönemler olarak gören dinsiz modernistlere bir cevap oluşturmaktır, imanı kurtarmaktır. Zaten kendisi de *Bu Risaleyi zamanın bir kısım ilcaati (zorlamaları) sonucu yazdım*, diyor.

15) Hiç sanmayın bu gibi inanç zaafı Hıristiyanlarda, Müslümanlarda ve Nur Cemaatinde vardır. Bugün için insanlık çoğunluk itibarı ile, 10 bin sene önceki putperestlikten daha çok gerilemiştir. İşte size 5-10 tane çağdaş putu sayalım: *Doğa, Hümanizm, Teknoloji, Hedonizm, Irkçılık, Para, Fetişizm* seviyesinde *Seks, Cemaatçilik, Parti, Futbol* vesaire..

Hatta 7000 yıl önceki beş temel put, İslam tarihinin ilk döneminde ve Sümer, Yunan gibi kültürlerde var oldukları gibi; bugün de bütün egemenlikleriyle vardır. Bazı yazarlar bu evrensel yasayı bilmedikleri için, nasıl olur da 7000 yıl önceki putlar, Hz. Muhammed döneminde de var olmuşlar, diye Kur'an'a itiraz etmişler. Ben bu beş putun isimlerinin etimolojik manalarından yola çıkarak ve değişik kültürlerde bu beş putun var olduğunu görerek hem Kur'an'ın bir mucizeliğini öğrendim, hem de sosyolojik bir yasayı bildim. Şöyle ki:

Wedd (aşk putu)... Wedd vedud kökünden gelir; şiddetli aşk demektir. Suwa (karanlık putu)... Bilinmezlikleri temsil ediyor. Yağus (yardım putu)... Yauk (savunma putu)... Nesir (kartal manasına gelip iktidar putu)... (Nuh suresine bakınız.)

İşte bugünkü medyaya bakıyoruz. Bir sayfası aşk ve cinsellik.. Başka bir sayfası ekonomi ve yardım. Başka bir sayfası siyaset ve iktidar.. Diğer bir sayfası savaş ve savunma konularına bakıyor. Yauk kelimesi savunmaya işaret ediyor. Çünkü bu kelime engelleme manasına gelir. Medyanın başka bir sayfası da, bilim ve teknolojiye ayrılıyor. Buna karanlık putu bakıyor. Çünkü karanlık bilinmesi gereken bir nesne olduğu gibi bilim de aydınlanma iddiasındadır. Toynbee'nin *Tarihçi Açısından Din* adlı kitabı, bu modern süreçlerin putperestliklerini bütün detaylarıyla göstermiştir.

- 16) İşin kötü tarafı 10 bin sene önceki putlarda kutsallık kavramı vardı. İnsanlar bebekler kadar masum idi; doğal düzen ve çevre şartları mutlu ve mucizevî bir şekilde işliyordu. Depresyon, sinir krizleri ve hastalıkları yok derecesinde azdı.

Kuvvetli bir kanaat ile denilebilir ki; 100 bin yıllık insanlık tarihinde kutsallığın kaybindan daha büyük bir kayıp yoktur. Büyük ihtimal ile *kut* kelimesi, ekmek gibi temel gıda manasına gelen Arapça kökenden gelmiştir. Bundan da kutsal kelimesi eki ile beraber türetilmiştir.

Evet, Mısır, Babil, Roma, Mayalar, Aztekler ve diğerleri putperest idi. Fakat kutsallık ve kutsal değerleri vardı. Geri de olsa, mutlu ve doğal bir yaşamları vardı. Doğal olarak şükür kavramı oluşuyordu. Kur'an birkaç yerde, hayvanlardaki ve putperestlerdeki bu doğal şükür gerçeğine dikkatleri çekiyor.

- 17) Bediüzzaman *Küfr-ü mutlak* (sınırsız küfür, hiçbir kutsal değer tanımayan inançsızlık) ve *İnkâr-ı ulûhiyet* (tapınmanın kötülenmesi, aşağı görülmesi) tabirlerini çok sık kullanır. Ve tapınma insan için en temel duygu olduğu halde, bu iki kötü kavram bu asırda hâkim olduklarından, insanlar anarşizme, kaosa düşecekler; teknoloji ile soyut değerler konusunda bir kıyamet koparacaklar, diyor. Ve bu kötü ve şeytani oluşum, bütün insanlık tarihinin çekindiği en temel kötülük olan *Deccalın* ta kendisidir, diye uyarıyor. Deccal, yanıltan demektir. Komünizm, eşitlik getireceğim, dedi; insanları daha çok ezdi. Avrupa'nın materyalist ve kapitalist medeniyeti, sonsuz bir saadet getireceğim, dedi; insanları cansız, çılgın birer robot seviyesine indirdi. (17. Lem'a, 5. Nota)

Tarihi Yunan kültürü, Alman kültürü olarak dirildi. Ve tarihi Roma kültürü Fransa kültürü olarak dirildi. Fakat o günkü Yunan ve Roma bugünkü Alman ve Fransa'dan daha çok mutlu idiler. Bugünkü Avrupa, Hıristiyan vafından ziyade bu çağdaş iki put ile yaşıyor. Onun için hiçbir çağda görülmemiş bir biçimde mutsuzluk ve anarşizm baş gösterdi, diyor. (Lemeat)

- 18) Mircae Eliade, Mitlerin Özellikleri kitabında *Komünizm insanlık tarihinin en komik, en cansız bir mitolojisidir. "Tarihte dağa taşta tapanlar var olduğu gibi, bugün atomu, maddeyi, genetik yapıyı put edinenler onlardan 10 kat daha fazladırlar ve yüz kat daha geridirlir, diyor.*

Evet, böyle materyalist putperestlikler olduğu gibi; tarihi şamanizmin bir çeşidi gibi olan mistik kişilere, ruhlara ve cinlere tapınmalar da vardır. Evet, fenafişşeyhlik, fenafillâh makamı yanında bir nevi putperestlik gibi kalıyor. Fakat bu süreç mecburidir. Fenafilihvan ise, kollektif ve soyut bir bilinç olduğundan bu tehlike onda yoktur. Marx, Mussolini, Hitler ve bazı Mason liderlerin bedenlerine, ideolojilerine ve heykellerine firavunlardan fazla tapılıyor. Hem de işin içinde kutsallık mayası olmadan. Ben bu 20. Asrın insanına bazen acıyorum. Bir kısmı, doğaya tapıyor, bir kısmı da putperestliğin 2. ve 3. aşaması olan liderlere ve devlete tapıyor. 5 bin yıl önceki Mısır (o günkü Batı) bütün zulmü ile dünya çapında yaşıyor.

- 19) Dindar insanlar, veliler ve peygamberler metafizik bir açılım olarak, Allah'ın birer tecellisi olan Ehadiyet yansıması ile müşerref olmuşlardır. Dinde bu müşerrefiyetin ismi *Miraç* (manevi yükseliş) tir.

Ehadiyet, Bediüzzaman'a göre Allah'ın sonsuz varlığının kudret, ilim ve iradesinin monadlar ve değişik çaplardaki birimleri olarak yansıması demektir. Bundan dolayı da Sameddir. Yani hiçbir şeye muhtaç değildir. (1. Söz'e bakınız.)

Fakat Ortaçağın varlık anlayışının yanlışlığından İbn Arabî de dâhil İslam mutasavvıfları, atıl yani yaratılmanın olmadığı bir dönem geçiren, *Zat-ı Ehadiyet* denilen somut ve bilinmez bir varlığa inanırlar. Bu Varlık isimleri ile tapılma seviyesine, oradan da rububiyet ve yaratıcılık seviyesine tenezzül etmiş, yani kâinat bir noktadan başlamış ve bir noktada bitecek, diye inanıyorlar.

Hâlbuki biraz sonra Besmelede izah edeceğimiz üzere, Allah soyut ve somut varlığı ile sonsuz olduğu gibi, yaratıcılık ve diğer nitelikleri ile de zamanüstüdür, sonsuzdur. Geçici olan sadece şekiller ve görüntülerdir. Büyük bir arif olan Ahmed-i Cezeri de Sermediyet ezel ve ebed kavramlarını kabul etmez. Bunlar nisbi birer deyimdirler. Yani Allah her zaman yaratıyor ve yaratacak. Yaratmanın başı, sonu yoktur, diyor, divanında. Kur'an bu manada Ezel-Ebed kelimelerini kullanmazken, Sermed kelimesini kullanır.

Bilim adamlarının bir kısmının, yaradılışı Big-Bang'den başlatmaları, ilim, kudret ve iradenin birliğini, belki aynı şey olduğunu bilmemelerinden; ve bilgilerinin sınırlılığından; ve varlığın sonsuzluğundan; ve bir kısım dindarların kutsalı maddeden ayırmalarından kaynaklanıyor.

Dindarların, metafizik, yarı ilmi bu gibi izahlarına karşı; dinin bilimsel, sosyal ve hukuki ve vücuti boyutu demek olan Musa ise, Allah'ın *Ehadiyet* cilvesini metafizik olarak değil de fizik olarak da gördü. (A'raf, Bakara ve Taha surelerine bakınız.)

Evet, bütün varlığı içeren insan beyninin içinde doğal ve sonsuz bilgiler, din, hukuk ve sosyal bir sistem olarak dışı vurunca, o bilgiler içinde Allah, özellikle Onun üç temel sıfatı olan bilgi, irade ve kudreti net olarak gözükür.

Musa, dinin mistik boyutunu değil de, vücuti ve hukuki boyutu demektir. Evet dinin sonsuz ve mucizevî bilgileri içinde Allah gözüküyor.

Hz. Musa bu sonsuz sistemin en büyük düşmanının putperestlik ile sınırlı ve dünyevi düşünmek olduğunu bildiği için, Beni İsrail'i (dindar-medeni milleti) Mısır'dan (o günkü Batı'dan) Arz-ı Mevud'a getirdi. Yine de yolda başına şöyle bir olay geldi.

Biz Beni İsrail'i denizden geçirdik, putlara durgunca tapan bir kavme rast geldiler. Ya Musa onların birçok mabutları (putları) olduğu gibi, bize de bir put edin, dediler. Musa onlara cevaben, siz birliği, sonsuzluğu bilmeyen cahil bir kavimsiniz, dedi. Putlara tapan bu kavmin içinde buldukları durum, saman gibi yok olmaya mahkûmdur. Ve taptıkları şey de batıldır. Ebedi sonsuz bir gerçeği yoktur.

Siz sonsuzluğu anlamış, dini bilmiş, bu sayede diğer insanlardan üstün olduğunuz halde, ben, nasıl Allah dışında (sonsuz ve soyut hakikat dışında) başka bir putu size isteyebilirim, dedi. (A'raf 138-140)

- 20) İster dindar, ister agnostik olsun, insanların putperestliğe düşmemesi için en güzel koruyucu anahtar Besmeledir.

Yani sınırı belli ve ismi konulmuş eşyanın içindeki öz yazılımı bileceksin, onu gereği gibi kullanacaksın. Buna *ismi ile* deyiimi bakar.

2. Olarak, bu somut küçük dosyacıkların gerçeğinin, sonsuz soyut bir varlığa dayandığını bileceksin. Buna da *Allah* (tapılmaya layık sonsuz, soyut varlık) ifadesi bakar.

3. Olarak, gerçeğin başka boyutu olan somut realitelerini de anlamak ve yaşamak için, Allah'ın bir rahmeti, tenezzülü olan Rahmaniyyetini bileceksin.

Ve bu sonsuz realiteleri de yaşamak için 55. surede tamamıyla anlatılan diyalektik süreci de yaşayacaksın. Her ne kadar bu diyalektik somut nesnelere fanidir, geçicidir. (Helekenin sayısal değeri 55).. Fakat Allah sonsuz olduğundan bu rahmet de, örnekleri, sayıları ve tecellileri itibari ile sonsuzdur. İbn Arabî de Ulûhiyyet ve Rahmaniyyet ilişkilerini aynen bu şekilde anlatmıştır. İbn Arabî'nin sözlüğüne ve 16 kere Rahman ismini tekrarlayan Meryem suresi üzerine yazdığımız tefsire bakınız.

4. Olarak, bu diyalektik sürecin sıcaklığı altında çok sıkıştırsan, Allah'ın ince rahmetine, mucize ve olağanüstülüğü ifade eden Rahimiyyetine sığın. Özel inayet, keramet ve mucizelerle nefes al, diye Besmele *Rahim* ismi ile hitam bulmuştur.

Demek eşyayı, sonsuz ve soyut varlığı, diyalektik süreci, şer problemini ve somut realiteleri, kanunları ve kanun üstü durumları bilmeyen veya yaşamayan; dengesizliğe, dolayısıyla putperestliğe mahkûm kalır. Putperestliğin bir ismi de zulüm yani dengesizliktir.

Onun için Bediüzzaman “ *Besmele, insanı zirvelerin zirvesine çıkartan, onu geçici fani çukurlar içinde kaybolmaktan kurtaran bir asansördür, bir araçtır, bir şefaattir* ” diyor.

Besmeleyi tarihte en iyi şekilde yaşayan ve ilk olarak kullanan, Hz. Süleyman'dır. (Neml, 30)

21) Geçenlerde elime bir kitap geçti. Kitabın yazarı, Allah'a, dirilişe, ruha, Musa'ya, İsa'ya hakaret ederek inkâr ediyordu. Onlarca yanlış ve kasıtlı saptırmalar içeriyordu. Bir cümlesi çok önemli idi. Ve önemli solcu bir yayınevi, o kitabı yayınlamıştı. Cümle şu idi:

Allah eğer var olsaydı, böyle saçma, kötü bir evren yaratmazdı.

Ben de buradan onlara diyorum: *Siz insan olarak evrenin en son meyvesisiniz. Eğer varlık ve evren böyle absürt ve saçma ise, siz ve kitabınız, milyar kere daha çok saçma ve seviyesizsiniz. Ağaç ne ise, meyvesi odur.*

İşte bu düşük seviye, yukarıda saydığımız bütün putperestlik şekillerinden binlerce kat daha kötü ve çirkindir. Yani insan dinsiz olabilir. Bu onun hakkı; fakat varlığa, değerlere, tarihe hakaret edemez. Eden olursa da sistemden selekte olup silinecektir. İşte *Yokluğu, değersizliği temsil eden şeytandan başka her şey, hatta putperestler de neticede Allah'a secde ediyorlar*, sözünün bir manası budur. Bir kısım Mecusilerin şeytana tapması ise böyle bir seviyesizlik değildir. Tam tersi onların yanlış bir şekilde varlığa dolayısıyla nisbi olarak kötü olan kısmına da kutsallık ve değer vermesinden kaynaklanıyor. Zaten onlar Allah'a, ahirete ve vahye inandığı için İslam hukuku, onları ehl-i kitap (hukuk ve değerleri kabul edenler) saymıştır.

22) Bir gün Mevlana, müridleri ile puta sarılmış, ağlayarak onu öpen birisine rast gelmiştir. *Ah keşke ben de senin gibi olsaydım*, deyince müridler şaşırmıştır. Cevaben buyurmuş ki: *Bu hiç*

olmazsa bir şeyi seviyor, ona tapıyor. Biz (yani insanların çoğu) ise, hiçbir şeyi sevip tapmıyorlar.”

- 23) İbn Arabi ve onun en iyi talebesi olan Abdulkerim Cîlî, kâinatın, özellikle insanlık dünyasının karanlık ve absürt olmadığını anlatmak için; yıldızlara, putlara, tabiata tapanlar, neticede Allah'ın birer isminin somut yansıması olan hakikatlere tapıyorlar, diye kitaplarında yazıyorlar.

Evet, bu izah, tufuliyet ve bedeviyet çağları için geçerlidir. Ve insanları mutlu etmiştir. Fakat bilebilenler için, en büyük suç, sonsuzu sınırlı bir dereceye ve sınırlı bir değere indirmektir; gerçeği, güzelliği, değerlerin birliğini bölmektir. Ki, bölücülük manasına gelen *şirk* Semavi Dinlerde çokça kınanır; en büyük günah olarak kabul edilir.

- 24) Bu asrımızda insanın böyle büyük düşünce suçlarından ve neticelerinden kurtulmasının çaresini şu 5 maddede görüyorum:

- a) Somut ile soyutu birbirinden ayırmamak,
- b) Bilim ve Din disiplinlerini birbirine aykırı görmemek; tam tersi onların bir olduğunu bilmek.. Eğer yanlış anlaşılmalara ve siyaset araya engel olmazsa.
- c) Dar noktalarda boğulmayı, sonsuzluğa yelken açmak,
- d) Tarihteki mazur sayılabilen yetersiz düşünce biçimlerini kritik edebilmek, onların çağlarının eksikliklerini bugüne taşımamak,
- e) Özellikle üç önemli sıfatı (niteliği) birbirinden ayrı görmemek; Kudret, İlim, İrade... Yani nerede bir somut enerji varsa, onun içinde yazılım olarak sonsuz bir bilinç ve onu sonsuza dek geliştiren bir irade de var.

1–2 asır önce bilim adamları, bu üç niteliğin içiçeliğini görmemekte mazur olabilirlerdi. Fakat bugün Kuantum Fiziğinden, soyut değerlerden ve her şeyin mahiyeti, suret ve yazılım olduğu bilindikten sonra, artık mazur sayılmazlar.

- 25) İnsan, İsm–i Azamı yani Allah'ın en büyük tecellisini bilirse, hem dirilişin gerçeğini, hem soyut yasaların egemenliğini anlar, sınırlı ve somut noktaları kendine put yapmaz.

İşte İslam âleminin en büyük düşünürleri olan Ebu Hanife'ye göre İsm–i Azam *El–Adl*' dir. Yani Allah'ın isimlerinden ibaret olan varlık, yazılımdır ve sibernetiktir. Bu da denge demektir, bu da adalet demektir. İmam–ı Rabbani'ye göre *El–Kayyum* dur. Yani bu isimler sistemi, kendi kendine yeterlidir. İbn Arabî'ye göre ise *El–Alîm*'dir. Yani varlık enerji giydirilmiş saf bilinç ve bilgidir. Bediüzzaman ve Abdülkadir Geylani'ye göre *El–Hayy*'dir. Yani, sibernetik, yeterlilik ve yazılım (kader) nitelikleri ile beraber; varlık somut, canlı ve hareketlidir. Ki, hayat hem sibernetiktir, hem kendine yeterli sistemlerden oluşur, hem de sonsuz bilinç ve bilgi içerir.

Genele göre ise İsm–i Azam *Allah*'tır. Yani Sonsuz Mücerred Varlık. Ki, Taoizm'de bu mana *karanlık ve sıfır* ile ifade edilmiştir. Çünkü bu iki değer ve kavram, gerçek varlık olan bilincin sonsuz ve görünmez niteliğine işaret ederler. Düşünürler, bu bilinç ile ittisala veya entegrasyona, seyr ü sülûk, ibadet veya tefekkür demişler. Evet, küçük bir *Ben*'e sahip olan insanoğlu, bu sonsuz bilinç ve *Ben* ile birleşirse hem gerçekten mutlu olur, hem ebediyeti ve sonsuzluğu elde etmiş olur.

“Allah latiftir. Sonsuz ve yasal meşietini ile kendine bağı olan varlıkları besler. O, sonsuz güç ve izzet (özgürlük) sahibidir.” (Şura, 19)

Evet, insanın sonsuz olan duyguları, ancak sonsuzluk ile tatmin olabilir. Yoksa nesnelere adedince maddi ve katı putlara esir olur. Ölümün özgürlük olması da, insanın bu dünyadaki diyalektik sürecinin geriliminden kurtulup bu sonsuz bilince katılmasından dolayıdır. İşte gerçek özgürlük budur. Eğer kendi ruh bilincini yanlışlarla ve günahlarla kirletmemiş ise...

Sakın kişiliğime ve üslubuma takılıp kalmayın; sonsuzluğa geçin. Bütün dostlarım bilir ki, ben hastalıklı, aciz bir benliğe sahip biriyim. Yalnız insanlığa, ilme ve inanca olan aşkımdan dolayı bu yazı, cümle cümle evrimleşerek ortaya çıktı.

Bütün dostlarıma ve kardeşlerime selam ve hürmetle son noktayı koyuyorum.

12. 09. 2008
Bahaeddin SAĞLAM